



Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Redovisning av läget avseende helikopterberedskap för sjöräddning

Försvarsbeslutet och regeringsuppdraget

Sjöfartsverket fick i december år 2004 regeringens uppdrag att utreda hur riksdagens försvarsbeslut med avseende på helikopterresurser skulle kunna påverka sjöräddningen samt också komma med förslag till kostnadseffektiva lösningar. Kontakter skulle tas med de myndigheter som hade eller kunde tänkas ha intresse av helikoptertjänster i sin verksamhet.

Sjöfartsverkets redovisning

Sjöfartsverket redovisade sitt uppdrag 2005-02-28. Verkets slutsats var att både Stockholms- och Göteborgsregionen skulle stå utan tillräcklig helikopterkapacitet för att kunna klara den målsättning som gäller för sjöräddningen. En upphandling av civila helikoptertjänster aviserades som ersättning för de militära för dessa regioner. Samtidigt konstaterades att flera myndigheter uttryckt intresse av helikoptertjänster i sin verksamhet.

Upphandlingen

I syfte att tillgodose sjöräddningens krav på helikoptertjänster (beredskap och kapacitet) påbörjade Sjöfartsverket efter det att en kravspecifikation framtagits, en upphandling av helikoptertjänster för Stockholms- och Göteborgsregionen.

Efter sedvanligt upphandlingsförfarande kunde Sjöfartsverket träffa avtal 2005-08-30 med Norrlandsflyg om helikoptertjänster i dessa områden. Norrlandsflyg kommer enligt detta att tillhandahålla helikoptertjänster på fyra platser, i Stockholms- och Göteborgsområdena samt i Visby och Sundsvall, samtliga med 15 min. beredskap.

Datum
2005-12-2

Vår beteckning

Gällande målsättning för sjöräddningen

Enligt den av riksdagen fastställda målsättningen för sjöräddningen skall en nödställd kunna undsättas inom 90 minuter i 90 procent av samtliga fall efter det larm inkommit till sjöräddningscentralen. Det skall i sammanhanget noteras att fartyg och båtar, statliga som civila handelsfartyg, är den alldeles dominerande resursen inom sjöräddningen, varav det ideellt arbetande sjöräddningssällskapet är en avgörande resurs. Sjögående enheter svarar för ca 90 procent av insatserna vid sjöräddning.

Helikoptrar utgör samtidigt ett viktigt komplement i sjöräddningen. I verkets rapport till regeringen framgår att tillgången till helikoptrar på fem platser tillgodoser kraven på god yttäckning och kapacitet.

Genom samarbetet med försvarsmakten har dessa krav kunnat tillgodoses på ett värdefullt sätt för Sjöfartsverket.

Övergångslösningar

För att få en smidig övergångslösning till dess de civila helikoptrarna är på plats har Sjöfartsverket i en skrivelse 2005-09-26 till ÖB hemställt om att Försvarsmakten upprätthåller helikoptertjänster på Ärnabasen (tidigare Berga) intill senast 2006-01-31 och på Säve intill senast 2006-03-31. Med anledning av Sjöfartsverkets hemställan har FM analyserat uppgiften mot bakgrund av bl.a. det nyligen inträffade haveriet med en Hkp 10 utanför Ronneby. Analysen visade att beredskapen inte kan lösas enligt Sjöfartsverkets önskemål vilket meddelats i FM:s svar 2005-11-23. De viktigaste orsakerna till detta är brist på besättningar och nyckelpersonal i ledning och osäkerhet avseende flygtidsproduktion, utbildning av nya besättningar och kommande modifieringar på Hkp 10 för Nordic Battle Groups räkning.

Sjöfartsverket har därefter gemensamt med Luftfartsstyrelsen som ansvarig myndighet för flygräddningen skickat ytterligare en skrivelse 2005-12-01 till ÖB om en förnyad analys av möjligheterna att under den aktuella övergångsperioden ställa ytterligare helikopterresurser till förfogande.

ÖB har i svar meddelat att helikoptertjänsten på Säve kan upprätthållas intill utgången av mars 2006 och att därefter denna resurs kan upprätthållas vid Kallinge fram till utgången av oktober år 2006. ÖB ger vidare i sitt svar uttryck för att FM ser positivt på ett utökat samarbete med Sjöfartsverket i syfte att möjliggöra ett gemensamt och optimalt nyttjande av de helikopterresurser som finns tillgängliga hos de båda myndigheterna.

Datum
2005-12-2

Vår beteckning

Det aktuella läget

Fram till dess att samtliga fyra civila räddningshelikoptrar är på plats och tillsammans med försvarsmaktens helikopter vid Kallinge utgör den avsedda nationella täckningen gäller fr.o.m. den 23 december i år följande övergångslösning.

Försvarsmakten upprätthåller liksom tidigare en helikopterberedskap på Säve i Göteborg intill utgången av mars 2006 med liksom tidigare 45 min. beredskapstid.

Sjöfartsverkets har sina civila helikoptrar i Sundsvall och Visby med 15 min. beredskapstid.

Under den aktuella tidsperioden kan dessutom, enligt bilateral överenskommelse med Finland, helikoptrar stationerade i Åbo användas för sjöräddningsuppdrag inom svensk sjöräddningsregion. Beredskapstiden för de finländska helikoptrarna är 15 min. under dagtid och 1 timme under övrig tid. Den ansvariga finländska myndigheten är informerad om situationen i Sverige.

Under jul och nyårshelgerna finns ingen säkerställd helikopterberedskap på Kallinge. Efter trettonhelgen finns återigen en säkerställd helikopterberedskap vid Kallinge under dagtid (0800 – 2000) med 45 min. beredskapstid. Efter kontakter med den danska sjöräddningen har meddelats att danska helikoptrar vid behov kan stötta upp de svenska.

Under andra halvan av januari 2006 kommer den första av de två civila räddningshelikoptrarna i tjänst med tänkt placering i Stockholmsområdet. Vid utgången av mars 2006 kommer den andra av de civila nyanskaffningarna att ersätta militärens helikopter på Säve som då övergår till att erbjuda dygnet runt beredskap från Kallinge.

Slutsatser

Sjöfartsverket och Luftfartsstyrelsen som ansvariga för sjö- resp. flygräddningen har under lång tid kunnat förlita sig på försvarsmaktens viktiga medverkan för verkens räddningstjänster.

De båda myndigheterna har tidigt uttryckt önskemål om en smidig och ordnad övergång till ett system huvudsakligen baserat på civila resurser. Av orsaker som ligger utanför Sjöfartsverkets och Luftfartsstyrelsens påverkansmöjligheter måste sjöräddningen och flygräddningen med avseende på helikoptertillgång under en kortare övergångstid baseras på en viss reduktion.

Datum
2005-12-2

Vår beteckning

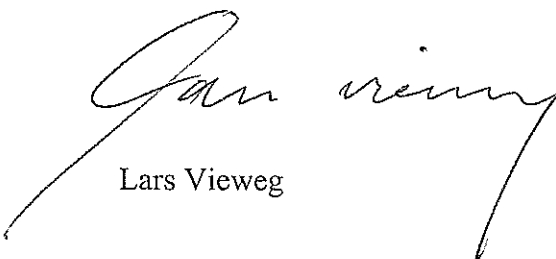
De civila räddningshelikoptrar som verken disponerar i Sundsvall och Visby har en beredskapstid på 15 min, vilket med dessa helikoptrars högre hastighet jämfört med Försvarmaktens ger dessa en bättre yttäckning. Det kan bli aktuellt med en förändrad placering av de civila räddningshelikoptrarna för att därvid uppnå en ytterligare förbättrad yttäckning.

Det är Sjöfartsverkets bedömning att den målsättning som gäller för sjöräddningen – att undsätta en nödställd inom 90 minuter i 90 % av fallen kan uppnås. Av det totala antalet insatta enheter utgör insatser med helikoptrar ca. 10 %. Resterande antalet insatser görs med ytenheter som består dels av de resurser som främst Sjøräddningssällskapet, Sjöfartsverket och Kustbevakningen förfogar över samt också de insatser som kan göras av handelsfartyg.

Ett grundläggande element inom sjöräddningen är vidare att länder samverkar med tillgängliga resurser vid behov. Samarbetet med Finland är redan nämnt. Det finns vidare ett gott och etablerat samarbete med danska och norska sjö- och flygräddningstjänsterna i tillägg till samarbetet som sker med övriga länder inom Östersjöområdet.

Det framgår av denna redovisning att Sjöfartsverket hade önskat sig en redan i dagsläget full kapacitet med avseende på svenska räddningshelikoptrar. Verket bedömer emellertid att målet för sjöräddningen skall kunna upprätthållas men att det sker med en ökad sårbarhet under drygt en månads tid med avseende på helikopterresurser.

På generaldirektörens uppdrag:



Lars Vieweg